

Περιορίστηκε η παραγωγή καρπών με κέλυφος στην ΕΕ την τριετία 2020-2022

του Γιάννη Τσιφόρου

Στο διάστημα της τριετίας 2020-2022, η παραγωγή καρπών με κέλυφος στην ΕΕ, σύμφωνα με πρόσφατες εκτιμήσεις (στοιχεία Eurostat, 5/12/2023), παρουσίασε πτωχική πορεία. Η πτώση αποδίδεται κυρίως στην επικράτηση δυσμενών καιρικών συνθηκών, ιδιαίτερα στην Ισπανία, την κυριότερη παραγωγό χώρα, της οποίας η παραγωγή περιορίστηκε το 2022 σε 465.000 τόνους (-22% ως προς το 2021), αλλά και στην Ιταλία, τη δεύτερη σημαντικότερη παραγωγό χώρα, της οποίας η παραγωγή, αν και σημείωσε άνοδο το 2022 (257.000 τόνοι), εξακολουθεί να υπολείπεται σημαντικά της επίδοσης του 2020 (290.000 τόνοι).

Στο σύνολό της, η παραγωγή καρπών με κέλυφος στην ΕΕ μειώθηκε το 2022 σε 1.128 χιλ. τόνους, παρουσιάζοντας πτώση ως προς το προηγούμενο έτος (-5%), σε συνέχεια εκείνης του 2021 (-6,5%).

Τα αμύγδαλα, με όγκο 411.000 τόνων το 2022, καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής καρπών με κέλυφος στην ΕΕ (36%). Ακολουθούν τα κάστανα, τα καρύδια και τα φουντούκια, ενώ πολύ μικρό μέρος αποτελούν τα φιστίκια (μόλις 2%). Πτώση, επίσης, παρουσίασε η κατανάλωση νωπών και ξηρών καρπών στην ΕΕ που περιορίστηκε το 2022 σε 1.852 χιλ. τόνους, παρουσιάζοντας μείωση ως προς το προηγούμενο έτος (-3,3%), κυρίως εξαιτίας της άνοδου των τιμών στα προϊόντα

σε συνδυασμό με τις επιπτώσεις του πληθωρισμού στο εισόδημα των νοικοκυριών. Η ΕΕ παραμένει ελλειμματική στους καρπούς

με κέλυφος επί σειρά ετών, μια και οι εισαγωγές καλύπτουν σημαντικό μέρος των αναγκών. Στο σύνολό τους, οι εισαγωγές νωπών και ξηρών καρπών στην ΕΕ εκτιμώνται το 2022 σε 773.000 τόνους, παρουσιάζοντας οριακή μεταβολή ως προς το προηγούμενο έτος, αλλά με αισθητή άνοδο της αξίας που ανήλθε σε 4,4 δισ. ευρώ (+9%).

Μεταξύ των κορυφαίων προμηθευτών της ΕΕ περιλαμβάνονται κατά σειρά οι ΗΠΑ, η Τουρκία, η Χίλη, η Κίνα και η Αυστραλία που το 2022 κάλυψαν το μεγαλύτερο μέρος του όγκου και της αξίας (90% και 87% αντίστοιχα).

Αντίθετα, οι εξαγωγές της ΕΕ προς τρίτες χώρες περιορίστηκαν το 2022 σε 49.300 τόνους, αξίας 326 εκατ. ευρώ, μέγεθος μειωμένα σε σύγκριση με το 2021 ως προς τον όγκο και την αξία (-3,6% και -2,5% αντίστοιχα), με κυριότερες χώρες προορισμού το Ην. Βασίλειο και την Ελβετία.

Οι προοπτικές στην παραγωγή καρπών με κέλυφος στην ΕΕ την περίοδο 2023/2024, σύμφωνα με ορισμένες εκτιμήσεις (USDA, Gain report, EU Tree Nuts Annual, 25/9/2023), φαίνονται ευνοϊκές σε ορισμένα προϊόντα. Στα αμύγδαλα προβλέπεται έντονη άνοδος του όγκου λόγω της ανάκαμψης της παραγωγής του προϊόντος στην Ισπανία, ενώ βελτίωση αναμένεται να παρουσιάσει η παραγωγή στα φιστίκια.

Αντίθετα, στα καρύδια προβλέπεται περιορισμός, κυρίως εξαιτίας της πτώσης της παραγωγής στη Γαλλία, ενώ πτώση αναμένεται και στα κάστανα λόγω των δυσμενών καιρικών συνθηκών και των προσβολών, ιδιαίτερα σε Ισπανία, Ιταλία και Ελλάδα.

Ανοδικά κινήθηκε η εγχώρια παραγωγή

Η καλλιέργεια καρπών με κέλυφος στην Ελλάδα καλύπτει σχετικά μικρή έκταση (περίπου 500.000 στρέμματα στην πενταετία 2018-2022), αλλά η παραγωγή καρπών παρουσίασε σημαντική άνοδο στη διάρκεια των τελευταίων ετών.

Η εγχώρια παραγωγή ανήλθε το 2022 σε 149.000 τόνους, μέγεθος ιδιαίτερα αυξημένο σε σύγκριση με το 2018 (+47%) και η Ελλάδα, μετά την Ισπανία και την Ιταλία, παραμένει στην τρίτη θέση μεταξύ των παραγωγικών χωρών της ΕΕ. Τα καρύδια αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής (41% το 2022) και ακολουθούν τα αμύγδαλα και τα κάστανα, ενώ μικρότερα μερίδια αντιστοιχούν στα φιστίκια και στα φουντούκια.

Στο διάστημα της διετίας 2021-2022, η εγχώρια παραγωγή καρπών με κέλυφος κατέγραψε μεγάλη άνοδο σε σύγκριση με την προηγούμενη τριετία, κυμαινόμενη σε επίπεδο υψηλότερο των 60.000 τόνων. Το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής συγκεντρώνεται στην Περιφέρεια Θεσσαλίας (56% το 2022), με δεύτερη στη σειρά την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας (12%).

Ωστόσο, αρνητικό παραμένει το εξωτερικό εμπόριο του προϊόντος, μια και οι εισαγωγές υπερτερούν των εισαγωγών ως προς τον όγκο και την αξία. Στα εισαγόμενα προϊόντα (4.471 τόνοι, αξίας 21 εκατ. ευρώ το 2022) κυριαρχούν τα καρύδια χωρίς κέλυφος (83% του όγκου), προερχόμενα κυρίως από την Ουκρανία (54%) και δευτερευόντως από τη Γερμανία, τις ΗΠΑ, τη Χίλη και την Κίνα.

Από την άλλη πλευρά, περιορισμένες παρέμειναν οι εξαγωγές (1.006 τόνοι, αξίας 2,9 εκατ. ευρώ), περιλαμβανόμενες κυρίως καρύδια με κέλυφος (60% του όγκου) και με μειωμένη μέση τιμή εξαγωγής (4,1 ευρώ/κιλό, έναντι των 5,2 ευρώ/κιλό του 2021).

Σημαντική αύξηση παρουσίασε η εγχώρια παραγωγή στα αμύγδαλα, ανερχόμενη το 2022 σε 39.600 τόνους, το μεγαλύτερο μέρος της οποίας συγκεντρώνεται στις περιφέρειες Θεσσαλίας και Κεντρικής Μακεδονίας (53% και 22% αντίστοιχα).

Το εξωτερικό εμπόριο του προϊόντος παρέμεινε αρνητικό, με τις εισαγωγές (8.237 τόνοι, αξίας 40 εκατ. ευρώ το 2022) να διατηρούνται σε υψηλό επίπεδο έναντι των εξαγωγών (2.852 τόνοι, αξίας 14,5 εκατ. ευρώ).

Το σύνολο σχεδόν των εισαγόμενων προϊόντων αποτελούν τα αμύγδαλα χωρίς κέλυφος (97% του όγκου), προερχόμενα κυρίως από τις ΗΠΑ (73% του όγκου) και δευτερευόντως από την Ισπανία, με τη μέση τιμή εισαγωγής (4,9 ευρώ/κιλό) αισθητά αυξημένη από την αντίστοιχη του 2021 (+13%).

Τα εξαγόμενα προϊόντα αφορούν, σχεδόν στο σύνολό τους, αμύγδαλα χωρίς κέλυφος (96% του όγκου), με κυριότερες χώρες προορισμού την Αλβανία, τη Βουλγαρία και την Κύπρο, παρουσιάζοντας βελτίωση της μέσης εξαγωγικής τιμής (5,1 ευρώ/κιλό) σε σχέση με την αντίστοιχη του 2021 (4,7 ευρώ/κιλό).

Στα κάστανα το μεγαλύτερο μέρος των παραγόμενων προϊόντων προέρχεται από τις περιφέρειες Θεσσαλίας (38% το 2022), Κεντρικής Θεσσαλίας (56% το 2022), με δεύτερη στη σειρά την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας (16%). Η εγχώρια παραγωγή παρουσίασε άνοδο το 2022 ανερχόμενη σε 37.300 τόνους, αλλά με περιορισμό της εμπορευσιμότητας, μια και η ποιότητα των προϊόντων υποβαθμίστηκε εξαιτίας των εκτεταμένων προσβολών στους καρπούς (φαίά σήψη καστανιάς). Το εμπορικό ισοζύγιο του προϊόντος παραμένει θετικό, με σημαντικές εξαγωγές (4.220 τόνοι, αξίας 8,6 εκατ. ευρώ το 2022) και πολύ περιορισμένες εισαγωγές (270 τόνοι). Τα κάστανα με κέλυφος αποτελούν το σύνολο σχεδόν των εξαγόμενων

προϊόντων, ο όγκος των οποίων ανήλθε το 2022 σε 4.096 τόνους, παρουσιάζοντας μικρή μεταβολή ως προς το προηγούμενο έτος. Ωστόσο, η αξία περιορίστηκε σε 8,25 εκατ. ευρώ, μια και η μέση τιμή εξαγωγής (2 ευρώ/κιλό) μειώθηκε σημαντικά σε σχέση με την αντίστοιχη του 2021 (-35%). Η Ιταλία εξακολουθεί να αποτελεί την κυριότερη χώρα προορισμού, καλύπτοντας το μεγαλύτερο μέρος του όγκου και της αξίας (55% και 53% αντίστοιχα), αλλά με έντονη μείωση της εξαγωγικής τιμής (-41%).

Η καλλιέργεια κελυφωτών φιστικιών περιλαμβάνει ορισμένα ευρύτερα γνωστά προϊόντα με γεωγραφική ένδειξη ΠΟΠ (Φιστίκι Αιγίνης, Κελυφωτό Φιστίκι Φθιώτιδας, Φιστίκι Μεγάρων), ενώ πλεονασματικό παραμένει το εμπορικό ισοζύγιο των προϊόντων επί σειρά ετών.

Η παραγωγή περιορίστηκε το 2022 σε 9.210 τόνους, ωστόσο η ποιότητα των προϊόντων παρουσίασε βελτίωση, γεγονός που επέτρεψε την άνοδο των εξαγωγών (3.136 τόνοι, αξίας 25 εκατ. ευρώ). Το μεγαλύτερο μέρος των εξαγόμενων προϊόντων αναφέρεται στα φιστίκια με κέλυφος (95% του όγκου το 2022), οι εξαγωγές των οποίων ανήλθαν το 2022 σε 2.797 τόνους, αξίας 20,4 εκατ. ευρώ, καταγράφοντας υπερδιπλασιασμό σε σύγκριση με το 2021 και αισθητή άνοδο της μέσης εξαγωγικής τιμής (7,3 ευρώ/κιλό).

Η Ιταλία παραμένει η κυριότερη χώρα προορισμού, ενώ ενδιαφέρον παρουσιάζει η σημαντική άνοδος των εξαγωγών του προϊόντος στις αγορές της Γερμανίας, της Σουηδίας και της Ολλανδίας, με τιμές αισθητά υψηλότερες του μέσου όρου.

Η παραγωγή φουντουκιών, παρά τη βελτίωσή της στο διάστημα των τελευταίων ετών, παραμένει περιορισμένη (1.850 τόνοι το 2022). Ελλειμματικό, εξάλλου, παραμένει το εμπορικό ισοζύγιο του προϊόντος, με αξιολογο όγκο εισαγωγών (1.600 τόνοι, αξίας 8,6 εκατ. ευρώ το 2022) και ελάχιστες εξαγωγές (180 τόνοι).

Τα φουντούκια χωρίς κέλυφος εξακολουθούν να αποτελούν το σύνολο σχεδόν των εισαγόμενων προϊόντων, με κυριότερο προμη-

θευτή την Τουρκία (89% του όγκου το 2022) και μέση τιμή εισαγωγής (5,4 ευρώ/κιλό) παρόμοια με την αντίστοιχη του προηγούμενου έτους.

Μεγάλη η μείωση της εγχώριας παραγωγής το 2023

Οι εξαιρετικά δυσμενείς καιρικές συνθήκες που επικράτησαν στη διάρκεια του

τρέκοντος έτους (παγετοί την άνοιξη, ξηρασία και καύσωνες το καλοκαίρι, έντονες βροχοπτώσεις το φθινόπωρο) και ιδιαίτερα οι καταστροφές στις καλλιέργειες από τις πλημμύρες στη Θεσσαλία, η οποία το 2022 κάλυπτε περίπου το 50% των παραγόμενων καρπών, συνέβαλαν στη μεγάλη μείωση της παραγωγής.

Σύμφωνα με ορισμένες προσωρινές εκτιμήσεις (στοιχεία υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Νοέμβριος 2023), η εγχώρια παραγωγή στους καρπούς με κέλυφος προβλέπεται το 2023 να περιοριστεί σε 77.000 τόνους, παρουσιάζοντας πτώση κατά 48% ως προς το προηγούμενο έτος. Η πτώση αναμένεται εντονότερη στα καρύδια και στα αμύγδαλα (-58% και -55% αντίστοιχα) και λίγο μικρότερη στα κάστανα (-34%) και στα φιστίκια (-16%).

Οι δυσμενείς αυτές εξελίξεις είχαν ως συνέπεια τον περιορισμό του όγκου εξαγωγών. Ήδη, στο διάστημα Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου του 2023 οι ελληνικές εξαγωγές στο σύνολο των κλώνων και ξηρών καρπών, σύμφωνα με ορισμένες εκτιμήσεις (Eurostat, nuts trade, 15/11/2023), περιορίστηκαν σε 3.815 τόνους, παρουσιάζοντας αισθητή μείωση σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του 2022 (-10%).

Ωστόσο, όπως σημειώνεται στις τελευταίες προβλέψεις (USDA, Tree nuts world markets and trade, 26/10/2023), η ζήτηση θα παραμείνει ισχυρή στην ΕΕ την περίοδο 2023/2024, με άνοδο της κατανάλωσης, ιδιαίτερα στα αμύγδαλα (+10%) και στα καρύδια (+4%), αλλά και στα φιστίκια, ωθούμενη από το μεγάλο έλλειμμα του προϊόντος στην ευρωπαϊκή αγορά.

Ελληνικές εξαγωγές κάστανων με κέλυφος ανά χώρα προορισμού (2021-2022)

Χώρα προορισμού	2022			2021			Μεταβολή Μέσης τιμής 2022/21 (%)
	Αξία (1.000 ευρώ)	Όγκος (τόνοι)	Μέση τιμή (ευρώ/κιλό)	Αξία (1.000 ευρώ)	Όγκος (τόνοι)	Μέση τιμή (ευρώ/κιλό)	
Ιταλία	4.372	2.254	1,9	9.539	2.898	3,3	-41,1
Γερμανία	1.548	383	4,0	1.318	293	4,5	-10,1
Κροατία	417	178	2,3	21	21	1,0	132,1
Σερβία	371	126	3,0	396	111	3,5	-16,8
Ισπανία	311	120	2,6	423	141	3,0	-13,6
Κύπρος	181	45	4,0	267	96	2,8	42,9
Ρουμανία	179	194	0,9	17	9	1,9	-51,4
Λοιπές	869	797	1,1	395	415	1,0	14,6
Σύνολο	8.248	4.096	2,0	12.375	3.983	3,1	-35,2

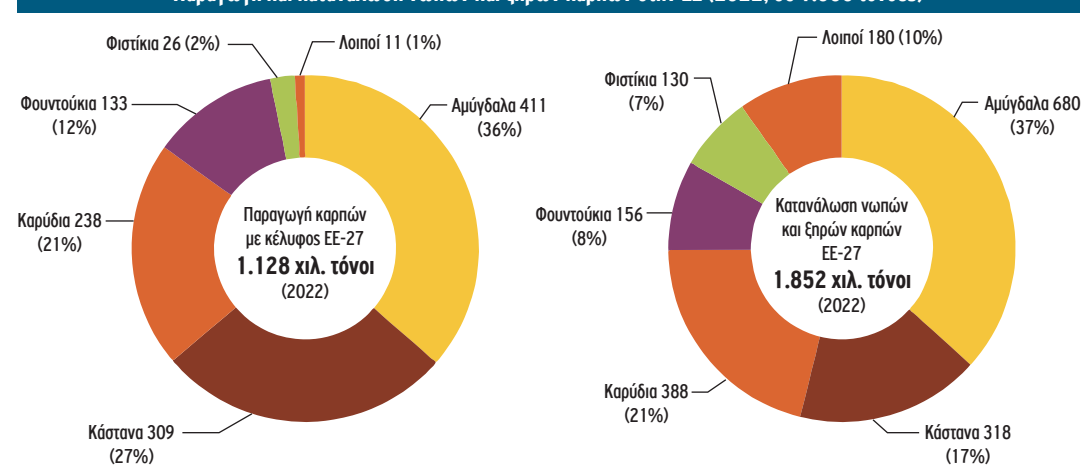
Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Access2Markets, 14/11/2023, HS code: 080251)

Ελληνικές εξαγωγές κελυφωτών φιστικιών ανά χώρα προορισμού (2021-2022)

Χώρα προορισμού	2022			2021			Μεταβολή Μέσης τιμής 2022/2021 (%)
	Αξία (1.000 ευρώ)	Όγκος (τόνοι)	Μέση τιμή (ευρώ/κιλό)	Αξία (1.000 ευρώ)	Όγκος (τόνοι)	Μέση τιμή (ευρώ/κιλό)	
Ιταλία	9.263	1.258	7,4	2.575	396	6,5	13,2
Γερμανία	874	115	7,6	11	1	7,7	-1,0
Βουλγαρία	800	165	4,8	425	83	5,1	-5,2
Αλβανία	647	103	6,3	509	104	4,9	28,9
Σουηδία	619	76	8,1	208	27	7,8	4,9
Κύπρος	601	64	9,5	635	77	8,3	14,5
Ισπανία	468	60	7,8	1.919	279	6,9	13,5
Ολλανδία	404	51	7,9	163	20	8,2	-4,4
Λοιπές	6.761	905	7,5	1.935	296	6,5	14,3
Σύνολο	20.438	2.797	7,3	8.379	1.283	6,5	11,9

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Access2Markets, 14/11/2023, HS code: 080231)

Παραγωγή και κατανάλωση νωπών και ξηρών καρπών στην ΕΕ (2022, σε 1.000 τόνους)

Πηγές: Eurostat (Nuts production, 5/12/2023), Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Access2Markets, 14/11/2023)

Εγχώρια παραγωγή καρπών με κέλυφος (2018-2022, σε 1.000 τόνους)

	2022	2021	2020	2019	2018	Μεταβολή (%)	
						2022/2021	2021/2020
Καρύδια	60,7	66,0	36,4	31,0	31,9	-8,0	81,2
Αμύγδαλα	39,6	26,8	28,2	22,0	26,7	47,7	-5,1
Κάστανα	37,3	30,7	34,1	29,0	35,2	21,3	-9,9
Φιστίκια	9,2	10,9	9,8	9,5	6,6	-15,5	11,2
Φουντούκια	1,9	1,8	1,2	1,1	0,8	5,1	47,9
Σύνολο	148,6	136,1	109,7	92,5	101,2	9,2	24,1

Πηγή: Eurostat, Nuts production, 5/12/2023